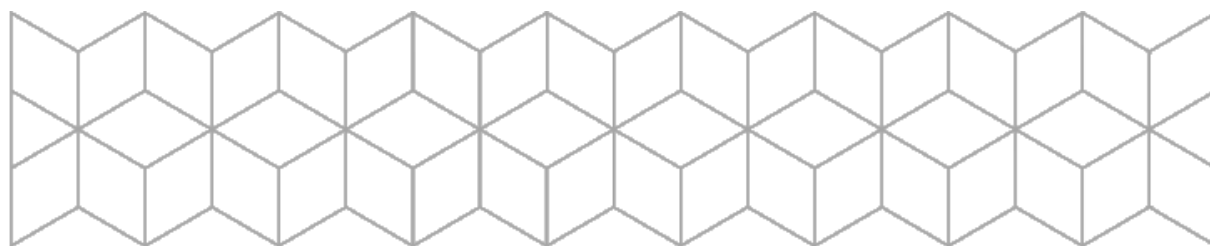

SENSORVEILEDNING

Emnekode:	LBPEL310-1 LUPEL310-1
Emnenavn:	PEL 103 Lærerens profesjonelle rolle og identitet
Eksamensform:	Individuell muntlig eksamen med varighet på ca. 30 minutter. Eksamen vil bli vurdert av en intern og en ekstern sensor med karakterregelen A-F. Ingen hjelpemidler til eksamen.
Dato:	3. -7. desember 2018
Faglærer(e):	Kristine Grindrud Sandra Fylkesnes Hilde Afdal Hilde Fjeld Reidun Hoff-Jenssen
Eventuelt:	

Emnebeskrivelse:

LBPEL310 Lærers profesjonelle rolle og identitet

LUPEL310 Lærers profesjonelle rolle og identitet

Muntlig eksamen består av to deler:

Del 1: Ca. 5 minutter eget forberedt framlegg/refleksjon. Refleksjon rundt en praksiserfaring/case som knyttes til teori fra pensum.

Denne delen skal i liten grad påvirke den endelige karakteren.

Del 2: Samtale om temaer som velges av eksaminator. Minst to temaer der temaene vektet likt.

Det er blitt gitt undervisning i følgende temaer:

1. Skolens historiske utvikling
2. Skolen som organisasjon og ledelse i skolen
3. Skolens profesjonelle læringsfellesskap
4. Skolens samarbeidspartnere, skole-hjem
5. Utviklingssamtalen og elevsamtalen
6. Skolens samarbeids-partnere, tverretattlig
7. Overganger
8. Demokrati og danning
9. Lærerrollen
10. Profesjonsetikk

Det er disse temaene som er grunnlaget for eksamineringen.

Studentene har gjennomført et prosjekt i regi av Ungt Entreprenørskap. Ungt entreprenørskap skal ikke eksamineres som eget tema men kan trekkes inn i de andre temaene der det er naturlig.

Det har blitt jobbet med følgende artikler i artikkelseminarer:

- Baklien, Bergljot (2009). Skole, barnehage, barneverntjeneste - bilder av «de andre» hindrer samarbeid. Tidsskriftet Norges barnevern. (86)4, s.236-244. (8 sider)
- Fjeld, Hilde S. og Kari Spernes (2015). Ingen jevnbyrdighet tross gode intensjoner - Vilkår for samarbeid mellom klasselærere og tospråklige lærere. Norsk Pedagogisk Tidsskrift. (99)3-4, s. 233-243. (10 sider)
- Mosvold, Reidar og Frøydis Oma Ohnstad (2016). Profesjonsetiske perspektiver på læreres omtaler av elever. *Norsk Pedagogisk Tidsskrift*, (100) 1 side 26–36. (10 sider)
- Selvik, T. (2004). Undervisningsetikk er det noe å bry seg med? *Norsk pedagogisk tidsskrift*. 88(5), s. 405-419. (14 s.)
- Bæck, U.-D. K. (2010a). 'We are the professionals': a study of teachers' views on parental involvement in school. *British Journal of Sociology of Education*, 31(3), s. 323–335. (13 s.)
- Gunnbórsdóttir, H. (2016). Jeg er mitt barns ombudsmann – erfaringen til mødre hvis barn trenger utvidet støtte i skolen. I: Olsen, M. H. (red.). *Relasjoner i pedagogikken i lys av Baumans teorier*. Oslo: Universitetsforlaget, s. 113-130. (17

Vurderingskriterier

- Relater temaene til skolens styringsdokumenter og rammeverk (opplæringsloven, læreplan, stortingsmeldinger)
- Redegjør for relevant teori/ forskning fra pensumlitteraturen
- Bruker og viser forståelse av fagbegreper fra pensumlitteraturen
- Vise evne til selvstendig refleksjon og vurderinger
- Se sammenhenger og ha en helhetlig oversikt på tvers av temaer
- Se sammenhenger mellom teoretiske perspektiver og praktiske implikasjoner

Karakterskala

Symbol	Betegnelse	Generell beskrivelse av vurderingskriteriene
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet
B	Meget godt	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet
C	God	Jevnt god prestasjon som tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de fleste områder.
D	Brukbar	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet
E	Tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstillende de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

Temaer med litteratur og momenter til besvarelse:

Tema 1: Skolens historiske utvikling	
Litteratur:	<ul style="list-style-type: none">• Haug, P. (2012). Elementer fra skolens historie. I Postholm, M.B., Haug, P., Munthe, E., Krumsvik, R. (red.). <i>Lærere i skolen som organisasjon</i>. Kristiansand: Høgskoleforlaget, s. 23-46. (23 s.)• Krumsvik, R. (2012). Nettverksamfunnet og skolen. I Postholm, M.B., Haug, P., Munthe, E., Krumsvik, R. (red.). <i>Lærere i skolen som organisasjon</i>. Kristiansand: Høgskoleforlaget, s. 83-118 (35 s.)• Kvam, V. (2016). <i>Jakten på den gode skole – Utdanningshistorie for lærere</i>. Oslo: Universitetsforlaget. (136 s.)• Skarpenes, O. (2012) Skolen, reformene og kulturens paradokser. I Postholm, M-B.; Haug, P.; Munthe, E. og Krumsvik, R. (red.). <i>Lærere i skolen som organisasjon</i>. Kristiansand: Høgskoleforlaget, s. 63- 80 (17 s.)
Momenter til besvarelse:	<ul style="list-style-type: none">• Læreplaner<ul style="list-style-type: none">· Endringer i læreplaner• Hvorfor skolehistorie?• Studentene har hatt gruppearbeid med temaer tilsvarende kappitlet i Kvam;<ol style="list-style-type: none">1. Den europeiske kristendoms-skolen2. Den nasjonale kulturskolen3. Den barnevennlige enhetsskolen

	<ul style="list-style-type: none"> 4. Den okkuperte skolen 5. Den sosiale utjevningsskolen 6. Den globaliserte kunnskaps-skolen • Innenfor hver tema er det lagt vekt på; <ul style="list-style-type: none"> – Samfunnsforhold og utdanningspolitikk – Ideer om den gode skole – Å være lærer og elev • Dagen skole • Nye læreplaner • Fremtidens skole (St, meld 28) <ul style="list-style-type: none"> · Kunnskapskole · Danningskole
--	---

Tema 2: Skolen som organisasjon og ledelse i skolen

Litteratur:	<ul style="list-style-type: none"> • Bang, H. (2011). <i>Organisasjonskultur</i>. Oslo: Universitetsforlaget, s.45-75. (30 s.) • Lillejord, S. (2011). <i>Kunsten å være rektor</i>. I Møller, J. & Ottesen, E. (red.). <i>Rektor som leder og sjef – om styring, ledelse og kunnskapsutvikling i skolen</i>. Oslo: Universitetsforlaget, s.284-298. (15 s.) • Jenssen, E. og Roald, K. (2015). <i>Skolen som organisasjon og arbeidsfellesskap</i>. I Postholm, M-B., Haug, P., Munthe, E. & Krumsvik, R. (red.). <i>Lærere i skolen som organisasjon</i>. Kristiansand: Cappelen Damm Høgskolebokforlaget, s.119-134.
Momenter til besvarelse:	<ul style="list-style-type: none"> • Styringsdokumenter som beskriver samfunnsmandatet • Hvorfor er skoler forskjellige? • Skolekultur <ul style="list-style-type: none"> · Skolekultur, Hargreaves · Endringskapasitet, Argyris & Schön · Utnyttelse av handlingsrommet · Endringskapasitet • Utnyttelse av handlingsrommet • Skoler som organisasjoner/lærende organisasjoner <ul style="list-style-type: none"> · Rektor/skoleleders rolle i forhold til profesjonsutvikling · Dalin (2005) 5 disipliner ved skolen som organisasjon · Wells læringssyklus · Peter Senge, fem disipliner for en lærende organisasjon • Skolens struktur og skolens kultur <ul style="list-style-type: none"> · Struktur vs kultur · Bang om kulturelle uttrykk <ul style="list-style-type: none"> · Studentene har jobbet med denne teksten i undervisningen

Tema 3: Skolens profesjonelle læringsfellesskap

Litteratur:	<ul style="list-style-type: none"> • Overland, B. (2009). <i>Pedagogisk dannelse og skoleutvikling</i>. Oslo: Cappelen Damm, s.85-97 (12 s.) • Midthassel, U. V. (2003). <i>Kollegaveiledning – er det verd å bruke tid på?</i> <i>Norsk pedagogisk tidsskrift</i>, 93(3-4), s. 168-174. (6 s.) • Munthe, E., Baugstø, T. & Haldorsen, A-K. (2013). <i>Japanske takter i Bømlo kommune</i>. <i>Bedre skole</i>. Nr. 2, s. 11-15 (5 s.)
-------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Postholm, M-B.& Rokkones, K. (2012). Lærernes profesjonelle utvikling: En review av forskning om hvordan lærere lærer. I Postholm, M-B. <i>Læreres læring og ledelse av profesjonsutvikling</i>. Trondheim: Tapir akademisk forlag s. 21-50. • Munthe, E. og Postholm, M-B. (2015). Læreres profesjonelle læring i skolen. I Postholm, M-B., Haug, P., Munthe, E.& Krumsvik, R. (red.). <i>Lærere i skolen som organisasjon</i>. Kristiansand: Cappelen Damm Høgskolebokforlaget, s. 137-154. • Sæverud, M. Ø. (2014). Lærarar sine erfaringar med aksjonslæring som metode for å utvikle læringsleing. <i>Norsk Pedagogisk Tidsskrift</i>, 98(3), s.178–189. (11 s.)
Momenter til besvarelse:	<ul style="list-style-type: none"> • Styringsdokumenter <ul style="list-style-type: none"> · LK-06 og OL · Stortingsmelding 21, kapittel 4 om profesjonelt samarbeid for kvalitetsutvikling • 3 faktorer som i samspill har betydning for læreres læring; <ol style="list-style-type: none"> 1) Lærerne som individ og profesjonsutøver 2) Skolens ledelse og miljø for læring 3) Læringsfremmende aktiviteter • <u>Artikkel</u> Postholm, M-B.& Rokkones, K. (2012). Lærernes profesjonelle utvikling: En review av forskning om hvordan lærere lærer: (Nøye gjennomgått i PP) <ul style="list-style-type: none"> · Læreres læring, forskeres funn • Modeller for kollegaveiledning/ læring i kollegiet: <ul style="list-style-type: none"> • Observasjon • Lesson Study • Aksjonslæring – Artikkel • Lederes betydning for læring

Tema 4: Skolen samarbeidspartnere, skole-hjem	
Litteratur:	<ul style="list-style-type: none"> • Bæck, U.-D. K. (2010a). 'We are the professionals': a study of teachers' views on parental involvement in school. <i>British Journal of Sociology of Education</i> (31)3, s. 323–335. (13 sider) • Drugli, M. B. & Onsøien, R. (2015). <i>Vanskelige foreldresamtaler – gode dialoger</i>. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, s. 11-81 og s. 95-146. (121 s.) • Gunnbórsdóttir, H. (2016). Jeg er mitt barns ombudsmann – erfaringen til mødre hvis barn trenger utvidet støtte i skolen. I Olsen, M. H. (red.). <i>Relasjoner i pedagogikken i lys av Baumans teorier</i>. Oslo: Universitetsforlaget, s. 113-130. • Westergård, E. (2012). Læreren i hjem-skole-samarbeid. I Postholm, M.B., Haug, P., Munthe, E., Krumsvik, R. (red.). <i>Lærere i skolen som organisasjon</i>. Kristiansand: Høgskoleforlaget, s. 137-156. (19 s.)
Momenter til besvarelse:	<ul style="list-style-type: none"> • Hvorfor hjem-skole samarbeid? <ul style="list-style-type: none"> · Lover, forskrifter og styringsdokumenter · Hva sier forskningen om betydningen av samarbeidet mellom hjem – skole? (Westergård og Drugli/Onsøien) • Hvem er foreldrene? <ul style="list-style-type: none"> · Westergård: foreldre som involverer seg, foreldre som ikke involverer seg, foreldre til barn som trenger særlig oppfølging

	<ul style="list-style-type: none"> • Drugli & Onsøyen: foreldre som kunde, foreldre som klager, foreldre som besøker • Foreldresamarbeid i en flerkulturell kontekst • HVA er foreldresamarbeid <ul style="list-style-type: none"> • Det konkrete møtet • Det indirekte samarbeidet • Lærerens forståelse av foreldrene • Nivåer i samarbeidet (kilde FUG) <ul style="list-style-type: none"> • Informasjon • Dialog • Medvirkning • Foreldremøtet <ul style="list-style-type: none"> • § 20-3. Foreldresamarbeid i grunnskolen <p>Studentene har jobbet med artiklene Bæck, U.-D. K. (2010a) og Gunnbórsdóttir, H. (2016) i artikkelseminar.</p>
--	--

Tema 5: Utviklingssamtalen og elevsamtalen	
Litteratur:	<ul style="list-style-type: none"> • Breilid, N. & Lassen, L.M. (2012). Elevsamtalen: demokratisk dialog i praksis? I Berge, K. L. & Stray, J. H. (red.). <i>Demokratisk medborgerskap i skolen</i>. Bergen: Fagbokforlaget, s. 184-208. (21 s) * • Drugli, M. B. & Onsøyen, R. (2015). <i>Vanskelige foreldresamtaler – gode dialoger</i>. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, s. 11-81 og s. 95-146. (121 s.) • Westergård, E. (2012). Læreren i hjem-skole-samarbeid. I Postholm, M.B., Haug, P., Munthe, E., Krumsvik, R. (red.). <i>Lærere i skolen som organisasjon</i>. Kristiansand: Høgskoleforlaget, s. 137-156. (19 s.)
Momenter til besvarelse:	<p>Elevsamtalen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lovverk og forskrifter • Hvorfor? • Demokrati i praksis – demokratisk kompetanse (to delkomponenter) • Kvalitet i elevsamtalen: • Forutsetninger som styrker læringsmuligheten i elevsamtalen <p>Utviklingssamtalen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forskrift til opplæringsloven § 20-3 første ledd • Elevsamtalen legger grunnlag for utviklingssamtalen • Hvordan <ul style="list-style-type: none"> • LESPE-metoden (lytte, empati, spørre, problemløsning, empati) • Fasene i utviklingssamtalen (m Westergård og D/O) <ul style="list-style-type: none"> • Forberedelse og tilrettelegging • Startfasen • Temafasen • Avslutningsfasen • Etterarbeid med egen vurdering <ul style="list-style-type: none"> • Vanskelige samtaler

Tema 6: Skolen samarbeids-partnere, tverretatlig

Litteratur:	<ul style="list-style-type: none">• Baklien, B. (2009). Skole, barnehage, barneverntjeneste - bilder av «de andre» hindrer samarbeid. <i>Tidsskriftet Norges barnevern</i>. (86)4, s.236-244. (8 s.)• Fjeld, H. S. & Spernes, K. (2015). Ingen jevnbyrdighet tross gode intensjoner - Vilkår for samarbeid mellom klasselærere og tospråklige lærere. <i>Norsk Pedagogisk Tidsskrift</i>. (99)3-4, s. 233-243. (10 s.)• Glavin, K. & Erdal, B. (2018). <i>Tverrfaglig samarbeid i praksis – til beste for barn og unge i Kommune-Norge</i>. Oslo: Kommuneforlaget. Del I og II (63 s.)• Johannesen, B & Skotheim, T. (2018) I Johannesen, B & Skotheim, T. (red). <i>Barn og unge i midten. Tverrfaglig og tverretatlig arbeid i barn og unges oppvekst</i>. Oslo: Gyldendal Akademisk. Kap. 1 (24 s.)*
Momenter til besvarelse:	<ul style="list-style-type: none">• Taushetsplikt og opplysningsplikt• Hva og hvorfor tverrfaglig samarbeid• Samarbeid med PPT<ul style="list-style-type: none">• Systemrettes vs individrettet arbeid• Henvisning til PPT• Saksgang• IOP, innhold• Samarbeid med barnevern<ul style="list-style-type: none">• Tre grunnpilarer• Rundskriv UDIR 10-2012• Kjennetegn på omsorgssvikt• Bekymringsmelding• Samarbeid med BUP<ul style="list-style-type: none">• Hovedoppgaver• Samarbeid med skolehelsetjenesten• Samarbeid med tospråklige lærere (artikkel) <p>Studentene har jobbet med artiklene Baklien, B. (2009) og Fjeld, H. S. & Spernes, i artikkelseminar.</p>

Tema 7: Overganger

Litteratur:	<ul style="list-style-type: none">• Asplin, A. C. & Kaarstad, A. L. L. (2016). Overganger for et helhetlig opplæringsløp. I Høihilder, E. K. & Ole Guldbrandsen, A. (red). <i>Pedagogikk og elevkunnskap i grunnskolelærerutdanningen</i>. Oslo: Gyldendal, s.243-256 (13 s.)• Munthe, E. & Thuen, E. (2009). Lower secondary school teachers' judgements of pupils' problems. <i>Teachers and Teaching: theory and practice</i>, 15(5), 563-578. (15 s.)
Momenter til besvarelse:	<ul style="list-style-type: none">• Lovverk og forskrifter:<ul style="list-style-type: none">• Opplæringslova om samarbeid med hjemmet• Forvaltningslova om taushetsplikt• Kunnskapsløftet om samarbeid skole – hjem, mellom barnehage og skole og mellom skoleslag• Informasjonsflyt• Teori/ forskning:

	<ul style="list-style-type: none"> • Bronfenbrenners modell • Munthe & Thuen: artikkel. Funnene er presentert i pp • Hogsnes: Om brudd på ulike kontinuiteter (se pp) <ul style="list-style-type: none"> • Rutiner ved overganger • Gruppeoppgave; lage plan for å ta imot nytt trinn (1./5./8.) • Oppgave i praksisperioden: Gjennomføre et fokusgruppeintervju med elever om temaet overganger.
--	---

Tema 8: Demokrati og danning

Litteratur:	<ul style="list-style-type: none"> • Breilid, N. & Lassen, L.M. (2012). Elevsamtalen: demokratisk dialog i praksis? I Berge, K. L. & Stray, J. H. (red.). <i>Demokratisk medborgerskap i skolen</i>. Bergen: Fagbokforlaget, s. 184-208. (21 s) * • Solhaug, T. & Børhaug, K. (2012). <i>Skolen i demokratiet - demokratiet i skolen</i>. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 8. (14 s.)* • Stray, J. H. (2011). <i>Demokrati på timeplanen</i>. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 2, 4, 5, 6 og 7. s. 45-60 og 73-149 (94 s.) • Sæverot, H. (2012). Danning og demokrati – læreres og skolelederes oppgaver. I Postholm, M. B., Haug, P., Munthe, E. & Krumsvik, R. (red.). <i>Lærere i skolen som organisasjon</i>. Kristiansand: Høgskoleforlaget, s.47-60.(27 s.)
Momenter til besvarelse:	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagogikkens tre funksjoner • Demokrati <ul style="list-style-type: none"> • Choens tre sider av demokratiet • Demokratisk medborgerskap (status vs rolle) • John Dewey • Danning (begrepets innhold, betydning, opphav) • Demokratisk danning • Demokrati i skolen <ul style="list-style-type: none"> • Skolen samfunnsmandat • Opplæring til demokratisk medborgerskap (om, for, gjennom) • Elevmedvirkning <ul style="list-style-type: none"> • Organisering av elevmedvirkning (deltakerdemokratisk system/representativ system) • Elevsamtalen • Demokratisk kompetanse (relasjoner med andre/forankring i egen identitet)

Tema 9: Lærerrollen

Litteratur:	<ul style="list-style-type: none"> • Bjørklo, B., Sunde, B., Fjeld, G. & Lønningen, K. (2013). Emosjonenes rolle i profesjonelt lærerarbeid: - En av veiene til bevisstgjøring i lærerutdanningen. <i>Norsk pedagogisk tidsskrift</i>. (97)1, s. 26-36. (10 s.) • Mausehagen, S. (2015). <i>Læreren i endring? Om nye forventninger til læreprofesjonen og lærerarbeidet</i>. Oslo: Universitetsforlaget. (110)
Momenter til besvarelse:	<ul style="list-style-type: none"> • Forventninger til lærerrollen <ul style="list-style-type: none"> • Myndighetens forventninger - Samfunnets forventninger <ul style="list-style-type: none"> • Uttrykt forventning i styringsdokumenter; • Skolen samfunnsmandat – danne og utdanne • Å være lærer yrke eller profesjon; Idealtypiske trekk for en profesjon;

	<ul style="list-style-type: none"> • Autorisasjon • Ekspertkunnskap • Autonomi • Ethiske retningslinjer <ul style="list-style-type: none"> • Læreryrket som en profesjon • Profesjonelt skjønn • Hva slags kompetanse kjennetegner en profesjonell lærer? <ul style="list-style-type: none"> • Profesjonell lærer • Dagens lærerrolle <ul style="list-style-type: none"> • Profesjonelt ansvar • Responsibility vs accountability <ul style="list-style-type: none"> • Profesjonalitet og ansvarliggjøring • Utvikling av lærerprofesjonen på 2000-tallet • Lærerrollen i fremtiden • Artikkel; <ul style="list-style-type: none"> • Beskriver mulige begrep og perspektiv på hvordan emosjoner kan forstås og forklares • Se på hvordan forståelse av og bevissthet rundt emosjoners rolle i læreryrket kan være veien til utvikling av ansvarlig og profesjonell læreratferd
--	---

Tema 10: Profesjonsetikk	
Litteratur:	<ul style="list-style-type: none"> • Ohnstad, F. (2012). Lærerprofesjon og profesjonsetikk. I Postholm, M.B., Haug, P., Munthe, E., Krumsvik, R. (red.). <i>Lærere i skolen som organisasjon</i>. Kristiansand: Høgskoleforlaget, s. 209-242 (31 s.) • Mosvold, R. & Ohnstad, F. O. (2016). Profesjonsetiske perspektiver på læreres omtaler av elever. <i>Norsk pedagogisk tidsskrift</i>, 100(1), s. 26–36. (10 s.) • Ohnstad, F.O. (2015). <i>Profesjonsetikk i skolen. Læreres etiske ansvar</i>. Kristiansand: Høgskoleforlaget. (142 sider) • Selvik, T. (2004). Undervisningsetikk er det noe å bry seg med? <i>Norsk pedagogisk tidsskrift</i>. 88(5), s. 405-419. (14 s.)
Momenter til besvarelse:	<ul style="list-style-type: none"> • Moral og etikk <ul style="list-style-type: none"> • Ethiske normative teorier • Hvordan kan etiske teorier brukes i skolen? • Profesjonsetikk <ul style="list-style-type: none"> • Undervisningen som etisk anliggende • Eksempler på profesjonsetiske kritiske områder • Hva sier forskning angående lærer og etiske utfordringer? • <u>Artikkel</u>: Profesjonsetiske perspektiver på læreres omtale av elever • Hvor finner vi profesjonsetiske verdier? • Lærerprofesjonens etiske plattform • Ethiske dilemma • Ethiske teorier og analysemodeller; <ul style="list-style-type: none"> • Ethiske teorier • Etisk refleksjonsmodell • Totrinnsanalyse av håndtering/handlinger <p>Studentene har jobbet med artiklene Mosvold, R. & Ohnstad, F. O. (2016) og Selvik, T. (2004) i artikkelseminar.</p>